

तुर्तातुर्त मनाई हुकूम अर्ज निशाणी क्रमांक ०५ खालील आदेश
(पारित केल्याचा दिनांक ०१ माहे डिसेंबर, २०२३)

०१. प्रस्तुत अर्ज वादींनी शपथपत्रासह दिवाणी व्यवहार संहिता, १९०८ चे कलम ९४ सह क्रम ३९ नियम ०१ व ०२ अनुसार दाव्याचा अंतिम निकाल होईपर्यंत प्रतिवादींनी अगर त्यांचेतर्फे इतरांनी **वाद मिळकत कोणालाही विक्री, गहाण, बक्षीस, भाडेपट्टा, करार किंवा हस्तांतर करू नये** असा तुर्तातुर्त मनाई हुकूम मिळण्याकामी दाखल केला आहे.

वादपत्र व अर्ज नि.क्र.०५ मधील प्रमुख तथ्ये खालीलप्रमाणे

०२. वादी हे आपसात बहीण-भाऊ आहेत. प्रतिवादी क्रमांक ०१ हा वादींचा जन्मदाता पिता आहे. प्रतिवादी क्रमांक ०२ हा वादींचा चूलता आहे. वादी आणि प्रतिवादी क्रमांक ०१ हे हिंदू एकत्र कुटुंबाचे घटक आहेत. प्रतिवादी क्रमांक ०१ ने वादींच्या आईला त्यांच्या लहानपणी कुटुंबातून हाकलून दिले आहे, ती बेपत्ता आहे. वादी व प्रतिवादी क्रमांक ०१ यांची मौजे आनंदवाडी तालुका औसा येथील गट क्रमांक १५ मधील हेक्टर २.१२ आर आणि गट क्रमांक ६०/ड मधील हेक्टर १.२० आर आणि घर ही हिंदू एकत्र कुटुंबाची मिळकत आहे. सदर मिळकत ही **वाद मिळकत** आहे.

०३. प्रतिवादी क्रमांक ०१ हा चार-पाच वर्षांपासून कुटुंबाच्या हिताविरुद्ध वागत असून वाद मिळकत विल्हेवाट लावण्याचे प्रयत्नात आहे. वादींची संमती न घेता प्रतिवादी क्रमांक ०१ ने प्रतिवादी क्रमांक ०२ यास सर्वे क्रमांक १५ मधील हेक्टर २.१२ आर पैकी हेक्टर ०.८० आर जमीन नाममात्र किंमतीमध्ये खरेदीखत क्रमांक २३९८/२०२२ अनुसार विक्री केली आहे. वादींनी प्रतिवादींकडे त्यांचा प्रत्येकी १/४ हिस्सा वाटणी करून वेगळा मागितला असता प्रतिवादींनी नकार दिला.

०४. प्रतिवादी हे वाद मिळकतीला त्यांचे नाव असल्याचा गैरफायदा घेऊन वाद मिळकत विक्री करण्याच्या प्रयत्नात आहेत. जर असे झाले तर वादींचे पैशाच्या स्वरूपात न भरून निघणारे नुकसान होणार आहे. म्हणून वादींनी दाव्याचा अंतिम निकाल होईपर्यंत प्रतिवादींनी वाद मिळकत कोणालाही विक्री किंवा हस्तांतरित करू नये अशी मनाई हुकमाची मागणी केली आहे.

०५. प्रतिवादींनी संयुक्त कैफियत नि.क्र.१४ दाखल करून पुरसीस नि.क्र.१६ अनुसार तेच म्हणणे असल्याचे कळवले. प्रतिवादींनी विरुद्ध मजकूर नाकारला.

प्रतिवादींचे कथन खालीलप्रमाणे,

०६. प्रतिवादींनी उभयतांमधील नाते मान्य केले. वादी क्रमांक ०१ आणि ०३ आनंदवाडी येथे राहत नसून मुबारकपूर येथे वेगवेगळे राहतात. प्रतिवादी क्रमांक ०१ ची वाद मिळकत स्वकष्टार्जित आहे. प्रतिवादी क्रमांक ०१ ने लोकांच्या शेतात आणि खडी केंद्रावर काम करून वाद मिळकत खरेदी केली आहे. प्रतिवादी क्रमांक ०१ ने त्याच्या कौटुंबिक गरजेसाठी दोन मुलींच्या लग्नासाठी वाद मिळकत विक्री केली आहे. प्रतिवादी क्रमांक ०१ ची वाद मिळकत स्वकष्टार्जित असल्याने वादींना वाद मिळकतीत कोणताही हक्क व अधिकार नाही. म्हणून त्यांना वाटणी मागण्याचा हक्क नाही. म्हणून प्रतिवादींनी दावा व अर्ज फेटाळण्याची विनंती केली.

०७. वादीतर्फे विद्वान विधीज्ञ **श्री. एन. डी. फत्तेपुरकर** आणि प्रतिवादी क्रमांक ०१ व ०२ तर्फे विद्वान विधीज्ञ **श्री. एस. के. पाटील** यांचा युक्तिवाद ऐकला.

०८. अर्जातील कथन व कागदपत्राचे अवलोकन केले असता प्रस्तूत अर्ज निकाली काढण्याकरीता खालील मुद्दे निर्णयासाठी उपस्थितीत झाले. मी त्या मुद्द्यांना खालीलप्रमाणे त्यापुढे निष्कर्ष नोंदवित आहे.

अ. क्र.	मुद्दे	निष्कर्ष
०१.	वादी तुर्तातुर्त ताकीद आदेश मिळण्यास सकृतदर्शनी दावा त्यांच्या लाभात असल्याचे सिद्ध करतात काय?	होकारार्थी.
०२.	वादी न्यायाचा/सोयीचा समतोल त्यांच्या बाजूने असल्याचे सिद्ध करतात काय?	होकारार्थी.
०३.	वादी तुर्तातुर्त ताकीद आदेश न मिळाल्यास त्यांचे पैशाच्या स्वरूपात कधीही न भरून येणारे नुकसान होईल असे सिद्ध करतात काय?	होकारार्थी.
०४.	वादी तुर्तातुर्त ताकीद आदेश मिळण्यास पात्र आहेत काय?	होकारार्थी.
०५.	आदेश काय?	अर्ज मंजूर केला.

०९. वादींनी यादी नि.क्र.०४ वर खालील कागदपत्रे दाखल केली.

१. मौजे आनंदवाडी येथील खाते क्रमांक १२५ खाते उतारा नि.क्र.०४/१,
२. गट क्रमांक १५ चा अधिकार अभिलेख उतारा नि.क्र.०४/२,
३. गट क्रमांक ६०/ड चा अधिकार अभिलेख उतारा नि.क्र.०४/३,
४. खरेदीखत क्रमांक २३८९/२०२२ ची छायांकीत प्रत नि.क्र.०४/४,
५. तहसीलदार, औसा यांना दिलेला तक्रार अर्ज पोच नि.क्र.०४/५,
६. तलाठी सज्जा शिवणी लख यांना दिलेला तक्रार अर्ज पोच नि.क्र.०४/६.

१०. वादींनी यादी नि.क्र.२३ वर खालील कागदपत्रे दाखल केली.

०१. खरेदीखत दस्त क्रमांक ४७९९/२०२३ ची प्रत नि.क्र.२३/१,
०२. तलाठ्यांकडे नोंदीबाबत दिलेला तक्रार अर्ज नि.क्र.२३/२.

११. प्रतिवादींनी यादी नि.क्र.२१ सोबत खालील कागदपत्रे दाखल केली.

०१. खरेदीखत दस्त क्रमांक ४०५३/२०२१ ची प्रत नि.क्र.२१/१,
०२. खरेदीखत दस्त क्रमांक ३७५३/२००६ ची प्रत नि.क्र.२१/२,
०३. खरेदीखत दस्त क्रमांक ३४/२०१२ ची प्रत नि.क्र.२१/३,
०४. खरेदीखत दस्त क्रमांक २३८९/२०२२ ची प्रत नि.क्र.२१/४,
०५. खरेदीखत दस्त क्रमांक ५६१/२००७ ची प्रत नि.क्र.२१/५,
०६. खरेदीखत दस्त क्रमांक ३१८/१९७९ ची प्रत नि.क्र.२१/६,
०७. खरेदीखत दस्त क्रमांक ८३७/१९९२ ची प्रत नि.क्र.२१/७,
०८. खरेदीखत दस्त क्रमांक ८३८/१९९२ ची प्रत नि.क्र.२१/८.

का र ण मि मां सा

मुद्दा क्रमांक ०१ बाबत —

१२. खरेदीखत दस्त क्रमांक ३१८/१९७९ नि.क्र.२१/६ अनुसार गट क्रमांक १५ चा उतारा नि.क्र.०४/२ मधील हेक्टर ४.३० आर क्षेत्र प्रतिवादी क्रमांक ०१ आणि ०२ यांच्या नावे इस्माईल मौला शेख यांचेकडून दिनांक १७.०३.१९७९ च्या खरेदीने आले आहे. खरेदीखत नि.क्र.२१/६ च्या दिनांकास प्रतिवादी क्रमांक ०१ हा २४ वर्ष वयाचा म्हणजेच सज्ञान होता आणि प्रतिवादी क्रमांक ०२ हा अज्ञान म्हणजेच १५ वर्षांचा होता.

१३. प्रतिवादी क्रमांक ०१ आणि ०२ यांच्या नावे गट क्रमांक १५ चा उतारा नि.क्र.०४/२ मधील अनुक्रमे हेक्टर ०२.१२ आर आणि हेक्टर ०२.१८ आर क्षेत्र नोंद आहे. प्रतिवादी क्रमांक ०१ कडे गट क्रमांक १५ मधील जमीन खरेदी करण्यासाठी हिंदू एकत्र कुटुंबाचे उत्पन्न सोडून अन्य स्रोत होता असा स्वतंत्र कागदोपत्री पुरावा त्याने दिला नाही.

१४. प्रतिवादी क्रमांक ०२ हा तर अज्ञानच होता म्हणून त्याच्याकडे उत्पन्नाचा स्रोत असण्याचे कोणतेही कारण नाही. खरेदीखत नि.क्र.२१/६ हे प्रतिवादी क्रमांक ०२ च्या आईने अज्ञान पालनकर्ता म्हणून केले आहे. म्हणून प्रतिवादी क्रमांक ०१ च्या आईनेच खरेदीखताची संपूर्ण रक्कम देऊन हिंदू एकत्र कुटुंबाकरीता गट क्रमांक १५ मधील जमीन खरेदी केली आहे असा निष्कर्ष काढणे अपरिहार्य आहे.

१५. प्रतिवादींची आई हिरकनाबाई हिने खरेदीखत दस्त क्रमांक ८३७/१९९२ नि.क्र.२१/७ आणि ८३८/१९९२ नि.क्र.२१/८ अनुसार गट क्रमांक ६० आणि ५६ मधील जमीन अनुक्रमे रुक्मीणबाई सुभाना निळे आणि सुभाना लिंबा निळे यांचेकडून दिनांक १३.०४.१९९२ रोजी खरेदी केली आहे. हिरकनाबाईने खरेदीखत नि.क्र.२१/७ आणि नि.क्र.२१/८ अनुसार खरेदी केलेल्या मिळकती देखील हिंदू एकत्र कुटुंबाच्या आहेत असाच निष्कर्ष निघतो.

१६. प्रतिवादी क्रमांक ०१ ने प्रेमचंद शंकर अट्टल यांचेकडून गट क्रमांक १५ मधील हेक्टर ०.४० आर क्षेत्र खरेदीखत दस्त क्रमांक ३७५३/२००६ नि.क्र.२१/२ अनुसार खरेदी केले आहे. प्रतिवादी क्रमांक ०१ ने जर हेक्टर ०.४० आर क्षेत्र खरेदी केले असेल तर गट क्रमांक १५ च्या उताऱ्यात ते क्षेत्र वाढ होणे अपेक्षित आहे, परंतु उताऱ्यात खरेदीखत नि.क्र.२१/६ चेच क्षेत्र नमूद आहे.

१७. प्रतिवादी क्रमांक ०२ ने प्रेमचंद शंकर अट्टल यांचेकडून गट क्रमांक १५ मधील हेक्टर ०.४३ आर क्षेत्र खरेदीखत दस्त क्रमांक ५६१/२००७ नि.क्र.२१/५ आणि हेक्टर ०.०३ आर क्षेत्र खरेदीखत दस्त क्रमांक ३४/२०१२ नि.क्र.२१/३ अनुसार खरेदी केले आहे. प्रतिवादी क्रमांक ०२ ने शरीफाबी महेताब शेख यांचेकडून गट क्रमांक १५ मधील हेक्टर ०.८१ आर क्षेत्र खरेदीखत दस्त क्रमांक ४०५३/२०२१ नि.क्र.२१/१ अनुसार खरेदी केले आहे.

१८. प्रतिवादी क्रमांक ०२ ने जर हेक्टर ०.४३ + ०.०३ + ०.८१ आर क्षेत्र खरेदी केले असेल तर गट क्रमांक १५ च्या उताऱ्यात ते क्षेत्र वाढ (४.३० + ०.४३ + ०.०३ + ०.८१) होणे अपेक्षित आहे परंतु उताऱ्यात असे क्षेत्र वाढ दिसत नाही. गट क्रमांक १५ च्या उताऱ्यात खरेदीखत नि.क्र.२१/६ अनुसार जेवढे क्षेत्र खरेदी केले होते तेवढेच क्षेत्र कायम आहे. प्रतिवादी क्रमांक ०१ ने खरेदी दस्त नि.क्र.२१/२ आणि प्रतिवादी क्रमांक ०२ ने खरेदी दस्त नि.क्र.२१/५, नि.क्र.२१/३ आणि नि.क्र.२१/१ अनुसार अनुक्रमे हेक्टर ०.४० आर, हेक्टर ०.४३ आर, हेक्टर ०.०३ आर आणि हेक्टर ०.८१ आर क्षेत्र खरेदी केल्यावर गट क्रमांक १५ चे क्षेत्र $४.३० + ०.४० + ०.४३ + ०.०३ + ०.८१ =$ हेक्टर ५.९७ आर न होता ते हेक्टर ४.३० आर म्हणजेच प्रतिवादी क्रमांक ०१ (२.१२) + प्रतिवादी क्रमांक ०२ (२.१८) असेल गट क्रमांक १५ चा सात बारा उतारा नि.क्र.०४/२ मध्ये कायम आहे. म्हणजेच प्रतिवादी क्रमांक ०१ आणि ०२ यांनी खरेदी केलेले क्षेत्र सात बारा उताऱ्यात नमूद नाही असेच म्हणावे लागेल.

१९. प्रतिवादी क्रमांक ०१ ने गट क्रमांक १५ मधील हेक्टर ०.८० आर क्षेत्र प्रतिवादी क्रमांक ०२ ला खरेदीखत दस्त क्रमांक २३८८/२०२२ नि.क्र.२१/४ अनुसार विक्री केले आहे. खरेदीखत नि.क्र.२१/६ अनुसार गट क्रमांक १५ चे मूळचेच क्षेत्र हेक्टर ४.३० आर आहे. प्रतिवादी क्रमांक ०१ ने जरी प्रतिवादी क्रमांक ०२ ला खरेदीदस्त नि.क्र.२१/४ अनुसार हेक्टर ०.८० आर क्षेत्र विक्री केली असले तरी प्रतिवादी क्रमांक ०१ आणि ०२ यांचे एकत्रित क्षेत्र हे हेक्टर ५.९७ आर एवढेच शिल्लक राहणार आहे. तथापि गट क्रमांक १५ च्या सात बारा उतारा नि.क्र.०४/२ मध्ये प्रतिवादी क्रमांक ०१ च्या नावे हेक्टर २.१२ आणि प्रतिवादी क्रमांक ०२ च्या नावे हेक्टर २.१८ एवढेच क्षेत्र नमूद आहे. म्हणजेच प्रतिवादी क्रमांक ०१ आणि ०२ यांच्या नावे फक्त खरेदीखत दस्त नि.क्र.२१/६ अनुसार दिनांक १७.०३.१९७९ रोजी जे क्षेत्र एकत्रित खरेदी केले होते तेवढे क्षेत्र आहे.

२०. वाद मिळकत जरी प्रतिवादींच्या नावे असली तरी प्रतिवादी क्रमांक ०१ च्या स्वतःच्या कष्टातून आलेल्या उत्पन्नातून घेतलेल्या आहेत असा पुरावा उपलब्ध नाही. प्रतिवादी क्रमांक ०१ ने प्रस्तूत दावा प्रलंबीत असताना दिनांक ०३.११.२०२३ रोजी गट क्रमांक १५ मधील हेक्टर ०.१० आर मिळकत खरेदीखत नि.क्र.२३/१ अनुसार उमाकांत प्रकाशराव सोमवंशी यांना विक्री केली असून त्याला प्रलंबीत दाव्याची बाधा आहे. दत्ता बाबू भुसनूर याने त्याबाबत तलाठ्याकडे फेरफारास उजर नि.क्र.२३/२ घेतला आहे.

२१. वाद मिळकत ही वादी आणि प्रतिवादी क्रमांक ०१ यांची हिंदू एकत्र कुटुंबाची अविभाज्य मिळकत आहे असे दिसते. प्रतिवादी हे वाद मिळकतीतील वादींचा असलेला कायदेशीर हक्क डावलण्याच्या हेतूने त्रयस्तांचे हक्क निर्माण करीत आहेत असे दिसून येते. म्हणून दावा व अर्ज सकृतदर्शनी वादींच्या लाभात आहे हे स्पष्ट होत आहे. म्हणून मी मुद्दा क्रमांक ०१ ला होकारार्थी निष्कर्ष नोंदवितो.

मुद्दा क्रमांक ०२ बाबत -

२२. प्रतिवादी हे वाद मिळकतीच्या अधिकार अभिलेखात त्यांची नावे असल्याचा गैरफायदा घेऊन वाद मिळकत विकण्याची किंवा त्रयस्त इसमांचे हक्क निर्माण करण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. प्रतिवादी क्रमांक ०१ ने दावा प्रलंबीत असताना विक्री करून वादींचा संशय खरा ठरवला आहे. म्हणून न्यायाचा/ सोयीचा समतोल वादींच्या हक्कात आहे. म्हणून मी मुद्दा क्रमांक ०२ ला होकारार्थी निष्कर्ष नोंदवितो.

मुद्दा क्रमांक ०३ बाबत -

२३. वादी हे प्रतिवादी क्रमांक ०१ चे वारस नात्याने हिंदू वारसा कायद्याप्रमाणे वाद मिळकतीचे मालक व कब्जेदार आहेत. म्हणून वादींना वाद मिळकतीत वाटणी आणि स्वतंत्र कब्जा मिळण्याचा प्रथमदर्शनी हक्क आहे.

२४. म्हणून वार्दीचा अर्ज नामंजूर केल्यास त्यांचे पैशांच्या स्वरूपात न भरून येणारे नुकसान संभवत आहे. प्रतिवार्दीचे पैशांच्या स्वरूपात न भरून येणारे नुकसान संभवत नाही. म्हणून मी मुद्दा क्रमांक ०३ ला होकारार्थी निष्कर्ष नोंदवितो.

मुद्दा क्रमांक ०४ बाबत -

२५. वादी तुर्तातुर्त ताकीद हुकूम मिळण्यासाठी आवश्यक असलेले तिन्ही घटक सिध्द करण्यात यशस्वी झाले आहेत. म्हणून मी मुद्दा क्रमांक ०४ ला होकारार्थी निष्कर्ष नोंदवितो. म्हणून मी, मुद्दा क्रमांक ०५ ला उत्तर देण्यासाठी खालील आदेश पारीत करणे न्यायाचे झाले आहे असे समजतो.

आदेश

०१. वार्दीनी शपथपत्रासह दिवाणी व्यवहार संहिता, १९०८ चे कलम ९४(क) सह क्रम ३९ नियम ०१ व ०२ अनुसार दाखल केलेला अर्ज खर्चासह मंजूर करण्यात येतो.

०२. प्रतिवादी अगर त्यांचेतर्फे इतरांनी दाव्याचा अंतिम निकाल होईपर्यंत **वाद मिळकत कोणालाही विक्री, गहाण, बक्षीस, दान किंवा हस्तांतर करू नये** असा प्रतिबंधात्मक तुर्तातुर्त मनाई हुकूम देण्यात येत आहे.

(श्री. सुभाष ल. फुले.)

दिनांक :- ०१.१२.२०२३.

सह दिवाणी न्यायाधीश, कनिष्ठ स्तर, औसा.

ठिकाण :- औसा.

जिल्हा लातूर.